Hetedik évfolyam. 28. szám. Székely-Udvarhely, 1901. julius 14.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓEGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . 4 „
Negyed évre . . . . 2 „
Külföldre egész évre 12 „
Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és köz. előljárosok egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, köz. és körjegyzőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

HIRDETÉSI DIJAK:
Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfölül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérrel kedvezünk.
Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdekló közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Gyermekneveléséünk.

(Harmadik közlemény.)

(*Sp. J.*) Folytassuk tovább a gyermekneveléről szóló elmélkedésünket s közelebbről tett igéretünkhöz hiven, lássuk most azt, hogy hol kezdődik az édes anya nevelői munkássága az ő szive magzatával szemben.

Különösnek tünhetik fel sokak előtt, hogy mindig csak az anyákról beszélek, mintha bizony az édes apáknak nem is volna semmi kötelességük gyermekeikkel szemben. Mintha összedugott kézzel kellene nézniök, hogy az édes anya, mint végzi az ő önfeláldozásig menö, életemésztő nevelői munkásságát,

Most csak az anyákról beszélünk. Majd rá kerül az apákra is a sor, a kiknek szent kötelessége élettársuknak a gyermeknevelés nehéz munkájában s-ségére, támogatására lenni.

Visszatérve tehát tulajdonképeni tárgyunkra, mindnyájan jól tudjuk, hogy az édes anya nevelői munkásságának már gyermekének világra jövetele előtt kezdetét kell vennie. Már az u. n. boldog állapotában ügyelnie kell arra, hogy születendő gyermekének ép testi és lelki fejlödést biztositson.

Boldog állapot! Van-e nép, van-e nemzet, a mely szebb, tartalmasabb szavakkal jellemezné azt az időt, midőn a házaséletben a nő magát anyának érezi!

Vajjon e kifejezéssel népünk lelke, nem azt akarja-e kifejezni, hogy a nőnek legdrágább kincse, boldogsága a gyermeke?

Nem azt akarja-e kifejezni, hogy a női szív igazán boldognak csak akkor érezheti magát, ha gyermekének élete fölött mindig, minden időben szeretettel őrködik?

A nemesebb vágyaknak, a nemesebb érzéseknek valóságos virágos kertje a jó női szív. Szánakozó, résztvevő lelke balzsamot hint a szenvedő sebeire; könyörületes szive fölemeli a földhöz ragadt szegényt, letörli az árvák, a szegények inségsajtotta könnyeit.

Ezek mind-mind nemes cselekedetek! Áldásait látjuk, érezzük naponkint: a nói erények legszebbike. A nói szív munkásságának koronája azonban az, ha jó gyermekeket nevelt; ha mindazokat az erényeknek a magvait gyermekei szivébe plántálta, a melyeket maga is annyi szeretettel, annyi melegséggel ápolt a saját szivében. Nagyon tévedne az, a ki azt hinné, hogy azok az érzelmek, azok a vágyak, a melyek a nő szivét érintik, vagy épen áthatják az u. n. boldog állapotában", — a fejlődő gyermekre nincsenek befolyásu'. Tévedne az is, a ki azt hinné, hogy a nőnek ily állapotban való élettani munkássága semmi nyomot sem hagyna a gyermek testi fejlődésében.

A régi görög és római nők, az anyai kötelmek teljesitésének e classicus népe-ismerte, tudta azt, hogy midőn a nő magát anyának érezi: akkor az ő szive, lelke egyedül a gyermekéé. Ha volt lelkének ideálja: az csak az lehetett, hogy egy egészséges, szép lelkü gyermekkel szaporitsa azt a társadalmat, azt a nemzetet, a mely a nevelés örökszépségü eszméjét: a test és lélek összhangzatos fejlesztését a legszebb alakban valósitotta meg, s a melynek nevelési rendszere mindenha utánzandó mintául szolgálhat a művelt társadalomra nézve.

A mi korunkban, jelen időben azonban ugy tudjuk, hogy a boldog állapot nem igenró semminemü kötelességet az anyákra.

Sokan ily állapotban is csakugy lejtik a keringőt, csakugy izzadnak a rezgő csárdás gőzben, csakugy szórakoznak, mint máskor. Csakugy keresik a legzajosabb mulatságokat, mint azelőtt.

Hát a szivnek az érzelmeivel: hogyan állunk. Egy cseppet sem jobban E tekintetben is bő alkalmunk van tapasztalni azt, hogy a nagy világ zaján, a társadalmat irányitó eszmék s különösen a divat, mily romboló hatással van a nőre, a kinek pedig ilyenkor minden alkalmat kellene keríilnie, a mi a nemesebb érzelmeknek tisztult forrását megzavarhatná.

A szórnyszülöttek nagy száma, a hülyék s b. eléggé bizonyitják az anyáknak ily állapotban való gondatlanságát.

Az élet, a tapasztalat bizonyitja, hogy mahonap e legszentebb szót „anya" csak ajkaikon hordozzák a nők minden bensőség, minden tartalom nélkül. S mert üres e szó édes anya: üres lesz a gyermek szive is, mely sziv aztán nemesebb tettekre soha sem hevülhet. Jól jegyezzük meg azt, hogy ott, a hol az édes anya gyöngéd kezei, szerelete nem plántált, ott nemesebb hajtásokat hiába keresünk. Az iskola, a környezet csak tovább fejlesztheti, ápolhat ott, a hol az édes anya nevelői munkásságának szent nyomai láthatók. Az édes anya jó lelkében, nemesen érző szivében, nevelői hivatásának hű teljesitésében van a gyermek élete, jövője, a társadalom üdve, boldogsága, az ezeréves haza örökélete.

Közelebbről az édes atyákról.

Párizsrendezés és képviselő-jelölés

volt mult vasárnap szünetben. Az iparos polgárság egyszélbol Kossuth-pártot alakitottak s képviselő-jelöltet is. Eles Henrik volt orsz. képviselőt kiáltották ki — Kassay Gyula tímár ajánlatára. Az alakuló gyülés elnöke Gyarmathy Dezső dr, alelnökül elmozdított polgármester volt. A gyülesen az elnökön kivül Bedóhczi János orsz. képviselő és Sz. Szakáts Péter iparkamarai titkár is beszélek s a jelölt programmbeszédet mondott. Kossuth Ferenczhez üdvözlő iratot küldek és meghivták az ideiutazásra. A pártnak Gyarmathy dr és Kassay Gyula elnökei, Szabó József szür-szabó és Biró István korcsmáros alelnökei, Csillag József zálogházi könyvelő pedig titkára lett.

— **Emlékirat a kormányhoz.** Kovászna község megbizásából „Sikulus" aláirással egy ivnyi terjedelmü Emlékirat jelent meg s küldetett be hozzánk. Az emlékirat a kovásznai erdőarányositás kérdését ajánlja az igazságügyi s az összes kormány figyelmébe. Ugyanis D. Veres Gyula sepsi-szt-györgyi, Bányai Kristóf tamásfalvi, Miskolczi Vilmos pávai, Hadnagy Vincze és társai kovásznai, Deák Domokos és társai kovásznai lakosok számára 10000 hold magán erdőbirtokukat földbirtokukra vére, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék ép oly arányban itélte oda ezen részüket a közbirtokosági erdőkből, mint a mezei földbirtokosoknak mezei részárnyaik szerint. Ezt a körülményt pedig „szopunt igazságtalan"-nak jelzi a füzetke teljesedés esetén, „mert ezen magán erdőbirtokosok összes erdőterületük után alig fizetnek 500 korona földadót, mig a mezei birtokosság fizeti a többi 7-ig 21500 korona földadót." Tovább igy kiált fel: „Hát vajjon, melyek azok a székely érdekek, a melyeket országnak szeltében-hosszában hangoztatnak?! Ha még a mije van, abból is kivetköztetni lehet a szegény székelyt! Hiszen az a 10000 hold magán erdő a szó szoros értelmében felfalja az 5400 hold arányositás tárgyát képező közbirtokossági erdőt s a mezei földbirtokosságnak a 4432 hold után semmi sem jut." Kovásznán, Hi'ogyen tehát? ezért alul i gy folytatja: „Részünkről a szendi már semmi! Mert az igazság szolgáltatásnál kinyiltatkoztettak, hogy a helyzeten valóztatni nem lehet. Elvagyunk vesztve tehát! Nincs más hátra számunkra, ha a magas kormány javaslatunkat figyelembe nem veszi s a kovásznai arányositás a magán erdőbirtokosok igényeinek megfelelően fog keresztül vitetni, minthogy a kirendelendő csendőrség és katonaság szuronyai és golyói elé vessük magunkat. Nem fenyegetés ez, — ne tessék felreérteni — hanem előkészület a halálra, melyilyel magunkat és családjainkat egy fenyegető és okvetellen bekövetkező nyomortól mentjük meg. Hisz egyedül létfenntartónk az erdők; a mi ha elvesztünk, nem élhetünk meg tovább, mert az egy-két barázda föld élelmünket sem termi meg; adót nem fizethetünk, ruházatunkra pedig semmi sem jut." Végül a miniszterelnöktől és az összkormánytól egy kormánybiztos kiküldését kéri, hogy az szakértő bizottságok közbejöttével a helyzetből kifolyó érdekeitsg nélküli javaslatot tegyen. Addig pedig a kovásznai arányositás ügyét függöben tartani kéri. „Ez az egyedüli óhajunk, — mondja — ezen óhajunk megvalósulása lesz megmentésünk! Maskülönben elveszünk mind együttegyig, ki erőszakkal, ki pedig a bekövetkezendő nyomorban."

Világnapló.

É hó 5-én a fórendiház is vegyett a közigazgatás egyszerüsitésére vonatkozó törvényjavaslattal. Zichy Nándor felszólalása és Szell Kálmán rövid észrevételei után a meltóságos rendek részleteiben is megszavaztak. — Az uj ágyukkal való kiséreletezést Budapesten, Grácban és Przemiselben befejezték s gyakorlatnak már a f. évi szeptember hó 3-tol 7-ig Veszprémben tartandó nagy lövészési gyakorlaton alkalmazásba veszik. Itt a király is jelen lesz. — Exotikus vendégei voltak a berlini és pétervári udvarnak. Előbbinel a marokkói szultán, utóbbinál a tibeti dalaj-lama követsége járt; fényes ajándékot vive Vilmos császár és Miklós czarnak. Mig a marokkói szultán követsége, a Németországgal már fennálló barátságos viszony bizonyitékául és további biztositásául járt el, addig a tibeti dalaj-lama követeinek missioja azt czélozza, hogy ország a kinai fenhatóság alól kivétessék. — Bulgária sulyos pénzszaváról egy nagy kölcsön felvétele által akar menekülni. Egy párisi bank szindikatussal folyatnak tárgyalást 100 millió frankos kölcsön kötése iránt, melynek biztositásául a behozott dohány monopolium jövedelmét kötötték le. — Buenos-Ayresben zavargás tört ki. Egy néptömeg, diákok vezetésével tüntetést rendezett Roca jelenlegi és Pellegrini volt elnök ellen A zavargások oly mérveket öltöttek, hogy a szenatus és a kamara a kormány kivánságára felévi ostrom állapotot rendelt el. — Komárov orosz generalis szomoru hirnevére vagyott kollegája Rittich tábornok s eljött a Szokol cseh morva-szláviai tornászegyesület prágai ünnepélyere — mely maga is tüntetés szerüen végződött — s bucsu levelet tett közzé a Narodni Listy-benbiztalva a cseheket a hatalmas Oroszorszag pártfogásáról. Persze hogy növeli az ily fajta biztatás a pánszláv ábrándok megvalósulásba vetett hitet, miért is a magyarországi napi lapok hangoztatják, hogy az ily dolgokra s illetve azok meggátlására más figyelem fordiltandó. — Fiume az Adria gyöngye Magyarország dédelgetett kikötővárosa megint kimutatta fogafehérjét a gondoskodó kormánynyal szemben. A fiumeiak által szervelmesnek talált közigazgatási bizottságot a kormány beszüntette s helyébe kormányzósági tanácsot szervezett. Az erre vonatkozó rendeletet véleményezésre leadta a reprezentancanak, mely a tanusitott sok jó indulat és lojalis ténykedésre azzal felel, hogy a rendeletnek mindazon pontjait, mely a magyar nyelvre vonatkozik, vissza utasitja. **Krónikás.**

Benedek Elek ünneplése.

Ritka szép ünnepet ült julius 6-án Nagybaczonban Erdővidék derék tanitósága. Közgyülese keretében leleplezte Benedek Eleknek, „Erdővidék nagy fiának" életnagyságu arczképét. Ezt a képet Nagybaczon község tanitótestülete festette meg, hogy leröjja háláját Benedek iránt, ki a nagybaczoni áll. elemi iskola felépitése, a tanügyi viszonyok rendezése, a tanitó személyzet megerősitése, fizetésrendezés stb. körül nagy szolgálatokat tett Nagybaczon közönségének, másfelől, hogy példát adjon az önzetlen munka megbecsülésére.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Gyermekkorom . . .

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

Irta: **Fülei Sz. Lajos.**

Gyermekkorom
Vidám órái,
Rózsabokor
Hajlott fölém.
Reám hullott
Mezharmatos levele.
Fülemile
Dalolgatott mellette...

Tündermesek
Világában,
Sarkonforgó
Aranyárban
Szövődtek a
Gyermekkori álmaim.
Csók, ha keltett,
Megszülettek vágyaim...

Hej, azóta
Sok év telt el.
S hogy a balsors
Nem éjtett el
Csakis nektek
Köszönhetem, mig élek:
Feledhetlen
Gyermekkori emlékek!

Iszik a föld.

Irta: **Benedek Elek.**

Vajjon a vén föld mit gondolt magába? Nem gondolt egyebet: iszik és iszik. Hull az eső szakadatlan az én hazám földje felett s a jó öreg föld iszik, mint az iszákos ember. Az ember a bortól, a föld a viztől résszegül meg. A hosszu szárazságban eltikkad, a hosszu esőzestől megrészegül.

Jaj de szomoru egy világ! Csak sejtod, merre jár a nap, tündöklő arczát, áldást szóró sugarait nem látod. Nehéz fellegek lustálkodnak fejünk felett s csüggedten lessük, mikor mozdulnak meg. Bárcsak egy kicsi kis helyen nyiladozna az ég. Csak egy sugár törne ki a fellegek sötét, komor tömegéből. Bezzeg nem nemelünénk a fáknak ugyekába, kiállanánk ods, hol leghevesebbet süt Isten áldott napja. Még biztatnók is: süss, ó nap, süss, jó melegen.

Ti ott a nagy városban nem tudjátok, mit jelent, mikor a föld reggel kezdi az ivást s vacsorakor sem végzi. Mikor esőre fekszel, esőre ébredsz. Ti csak boszankodtok, mi szomorkodunk. A munka vágyától égő szemek komoran merednek a vigasztalan sötétségbe. Egy esztendő reménysége kint a mezőn s a gyarló ember tehetetlenül nézi, mint vörösödik meg az illatos szénа, aztán a vörös szin feketére válik, sár, iszap megfekszi: nem szénа ez már, hanem — trágya. A kukoricza lesárgult, a burgonya lesárgult, a rozs leférhetedett, ám ez nem az érett gabona fehérsége, hanem a vizzel jóllakottté. Akárcsak az iszákos ember arcza: szinielen, fehér. S akárcsak az iszákos ember feje: üres. A duzadó szemek összezsugorodtak s haj, már fellnk az aldott nap felragyogásától is: sílány, beteges szemeket ériel meg meleg sugara. Semmi kétség: sápadtbecsett arczával közeledik a Szegénység. Talán a Nyomor. Honnét ad majd a gazdagok jó szive kenyeret az éhezőknek, ha nekik sem lesz?

A földet, a vén földet hiába okoljuk. Elvégre ő most is kötelességét végzi: megiszik a szakadó esőből, amennyi csak belefér. A többi végig szaguld a hátán, folyóknak, patakoknak medre megtelik s im egyszerre csak látod, oit sem fér el, kicsap a medrekből a piszkos áradat, visz, sodor magával minden vihetőt: szegény emberek rozoga viskóját, ökröny asszony egyetlen malaczkáját, libát, csirkét; nehéz gerendákat, könnyű deszkákat s jaj istenem, nézzetek oda, visz egy bölcsőt is, hányja-veti, dobálja, lemeriti, fölbukkantja . . . vajjon volt-e benne gyermek? Talán mégis jobb lett volna, ha a vén föld mind egy csöppig megiszsza, mit lehullatott Istennek belathatatlan bölcsessége.

Ó szerencsés, szerencsés, ki most a vén föld szomorú szemeit nem látja, ki most a vén föld szomorú szemeit nem látja, ki most a vén föld szomorú szemeit nem látja

Összegyűlt erre az ünnepségre — melyen Benedek egész családjával, unokájával és nájnyőcével a" megjelent, Erdővidék szine-java, kifejezvén fiszeretét iránt is, hogy mennyire becsüli munkája által országos hirévé tett fiát.

Az ünnepi aktus a Hymnusz elénekelésével vette kezdetét. Szivből énekelte a gyülekezet apraja, nagyja. Azután Borbáth Vilmos nagybaczoni áll. isk. igazgató méltatta Benedek erdemeit, elismerését adózván az irónak, a munkás-szekelynek, ki a tanítósig osztatlan szeretetén és becsülésén kivül a hazai irodalom terén szerelt nagy erdemeivel szükebb hazaszinkben is elnyerte az elismerés pálmáját. Végül leleplezte eletnagyságu képét. (A kép Karvaly remeke.) Lángoló lelkesedéssel üdvözöltek az ünnepelttet erre. Szünni nem akaró éljenzés moraja kapta el Benke Ferencz nagybaczoni lelkész első szavait, ki a kép megörzését igérte a gondnokság nevében. Ezt követőleg Tarcsafalvi Albert vargyasi ig. tan. gyujtó lelkesedéssel szavalta el remek szép alkalmi odáját. Oly szép, oly közvetlen volt ez a vers, a minőt ritkán lehet hallani. Könnyeket csalt a hallgatóság szemébe . . .

Ez volt a leleplezés szoros programmja, de egy sereg üdvözlet is járult hozzá. Zöld Sándor elnök Erdővidék tanítósága nevében, Foldes Géza az Otthon és Nemzeti Iskola nevében, Máthé József a marostordamegyei, Borbély József a torda-aranyosmegyei és Lázár József az udvarhelymegyei általános tantestület nevében üdvözöltek.

Benedek Elek meghatottan mondott köszönetet ezért. Köszönöm — ugymond, hogy nekem ezt a nem várt, mert remélt kedves napot szerezték, de különösen köszönöm, hogy ezt az én ednes jó öreg szülőim látháatták, a kiknek én listun inkább legtöbbet köszönhetem. Nagyapó és Nájnyő sirva fakadtak fiuk ünneplesen, a közönség szinten. Megháró kép 80—82 éves öregek öröme, de sok jelenvoltnak facsarta meg szivét . . . Végezettül a gyülekezet a Szózatot énekelte. Ezzel a szép ünnep véget ért. Utána a Benedek-családot egy elelmes fotografus lefotografálta, hogy megörizze ő is e nagy nap emlékét. Az ünnepet 100 terítékü banket követte.

Ezen az ünnepelett számosan köszöntöttek. Azonkivül tobb, mint 50 táviratil és levélben üdvözöltek Benedeket. A tanítestület élén Vargyas Lajos ig. tanár, hallusztminiszteri, a tanítók legtöbb jótevőjét és édes atyját meleg hangu táviratiul üdvözölte.

Este műsorral összekötött táncestely szerzett ritka művelezetet és jó kedvet a mulatni szerető közönségnek.

A baróthi zenekar nyitánya és Borbáth Vilmos szép szavalata után Recht Sándor hegedűművész, operaházi tag zeneszámai Nagybaczon közönséget soha nem látott amulatba ejtettek. Recht művészi lelkének egész melegségel vitte játékába, paratlan technikajával magyarázvan az évszázó lelek érzéseinek. Ezután Gál Mihály Erdővidék másik büszkesége, budapesti fogtan. tanár, ifjusági iró ült a felolvaso asztalhoz. Oly megragadó kepet rajzolt e naphoz, minőt a talentumos iróban is csak a barati szeretet melegsége és tisztasága kelthet. Benedek pályafutásáról szóló meseszerűleg, mintha alakjai nem is a világból valók volnának. A toll halmaival, gazdag szinekben ragyogó pompával aranyozta be meses alakjait. Gaál felolvasatát Remenyik Kálmán művészi tölmöj jatska kovette. Ezzel a szép ünnep be is fejeződött s a táncza perdult ifjúság folytatta tovább — reggelig.

Közmivelődés.

Tanitógyülés.

Ismét egy lelofyásban kifogástalan, tartalomban gazdag tanitógyülésről — az „Udvarhelymegyei Tanitógyűlet" Udvarhely járási fiokörének Telekfalvon f. évi junius hó 27-en tartott ülesérol számolunk be.

Valóban örvendetes jelenség az, hogy tanitóink nemes kötelesség erzetéktől sarkalva, összegyülnek és ilyen tanácskozásokat tartanak, fáradságos munkájokkal — a tanitásnak — könnyebbe és sikeresebbe tétele czéljából.

Isteni tiszelet előzte meg a rendes gyülést az ev. ref. templomban, hol Kovács Sándor helybeli lelkész tartott szép imát, könyörögve a Mindenhatóhoz, hogy az ő munkatársait, az ő tanitó barátait segítse meg nemes feladatuk teljesítésében.

Templonból kijöve, az ev. ref. iskola terembe vonult a tanitoserej, hol Lázár József kori elnök mondotta el először elnöki-megnyito beszedet, üdvözölven a megjelent vendegeket, Kovács Sándor helybeli, Sándor Gergely dorzsei lelkeszeket, továbbá az iskolaszék megjelent bagatt, kiemelve külön is Kovács Sándort, kinek 60 evi egy helyen való papi szolgálata igazolja legjobban, hogy ő valóban az Aron nemzetségéből való Aron, mivel apjával és nagyapjával mintegy 150 esztendeig szolgaltak egy helyen t. i. Telekfalvan; eletét, mint közvetendo mintát bemutatva, folytatja megnyito beszedet a csalad es iskola közötti dissonantiáról. Valóban azt hinne az ember, hogy ilyen nem lehetzik a tulajdonkepen nem is kellene, hogy legyen. Elenk szinekkel ecsetelt mindazon dolgokat, melyek az iskola es szülói ház nevelesi es oktatási harmoniajat megzavarják, s a maga reszerol, mindenkinek szeretettel es czelszerűen az Udvarhelymegyei Tanitócyűlet által kitüzött arany pályakérdest „Tárgyaltassék az iskola és a szülők közöttü viszony és lehetősége, különös tekintettel a tanitók és szülők közötti szervezendő érte kezletekre" igen helyesli es nagyon idószerűnek tartja.

A lelkes ovacziolan reszesiteli elnöki megnyitót (egész terjedelmében jegyzőkönyve veteti a gyűles.

A mult ülésről felvett jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után az elnöki bejelentések történtek meg.

A gyűles 4 ik pontjat Veres Ferencz bögözi alltanito felolvasása kép.zte, ki „A szellem fejlesztése a mejkisokban és az ezt gátló körülmenyek elhárítasa" czimü tételről olvasott fel.

Nagy lelektani es logikai ismerettel, mutató dolgozatában megismerteti azon tanitargyakat, melyek a szellem fejlesztesenek hatásosabb segedeszközön es viszont a fejlodest gátló körülményeket is igen helyes logikai alapon tárta fel. A gyűles jegyzőkönyvi köszönete mellett arra is felkérte felolvasót, hogy valamelyik tanugy lap számára küldje el irodalmilag is magas szinvonalon álló dolgozatát.

A mi ezután következett, Székely Gábor helybeli tanito szavalata, az valoban elragadó es kedveson gyönyörködtető volt; Inczedi Lászlonak „A nővér" czimü hatásos versét szavalta, melyjtől oly sok tapszat osztatott es mint első szerepléseivel, fényes lekösznöttet is tartott.

Gyerkes Mihály könyvismertető felolvasást tartott; olyan két könyvet ismertetett, melyeket a vallaserkölesi oktatásnál sikerrel használhat ugy a tanitó, mint a tanitvány egyaránt s ez Vadai Jozsef nagy-váradi tanitónak „A tanulók vezérkönyve es a Ruttkai Sándor ságócsanyi tanitó „Egészségi, Erkölcsi es Illemszabályok" cz. kis füzet könyve, mind a kettő a szerzőnél rendelhető meg 65 kr, illetve 6 krért.

Nagy gonddal összeállitott felolvasása végén a kötvetkező határozati javaslatot nyujtotta be: „Mondja ki a gyűles, hogy az előbbi vitatkozásokból kitűnőleg, valamint a jelen könyvismertetés alapján, a vallaserkölesi elet bővebb megismeretesere a jövő tanevben körünk minden tagja heti egy orai időt szentel egyelőre próbaképen s azt ki-ki a legjobb belátása szerint illeszse be az órarendbe, vagy keresse azon kivül arra alkalmas időt.

Tankönyvül, illetve segédeszközül erre a czélra körünk ajánlja minden tagjának a Ruttkay Sándor „Egészségi, Erkölcsi es Illemszabályok", illetve a Vadai József „Tanulok Vezérkönyve" czimü jeles müveket."

Miután felolvasónak a gyűles köszönetet fejezi ki, e könyvismertetőéhöl kifolyó határozati javaslatát egyhangulag el is fogadta.

Orbók Gyula parajdi tanitó szavalta ezutan Arany Jánosnak „Ev kezdetén" czimü versét, igen nagy ügyességgel es lebilincselő humoristikus elenksseggel, a bőséges tapsból neki is volt osztályrésze.

Jelentések renden, Gyerkes Mihály ki, mint alljegyző ő évig es mint jegyző 2 évig szolgálta az egyletet, allásáról, mintan a tanito egyletnek is tiltákra, lemond. A gyűles meltányolva Gyerkes Mihálynak előrejeszitő indokait, lemondását elfogadja es eddigi odadó buzgó munkásságáert jegyzőkönyvileg fejezi ki köszonetet.

Az igy megüresedett jegyzői allásra szavazattöbbséggel Vida Mózes agyagfalvi kozs. tanitó valasztatott meg. Szekely Dénes székelyudvarhelyi könyvkereskedő a tagjai sorába örömmel vette fel. Sándor Lajos azon inditvanyat, hogy az erdővidéki tanitótestület altal Nagy-Baczonban rendezendő Benedek Elek arczkep lelepezési ünnepelyen körünk, illetve Tanitóegyletünk is képviseltesse magat, a gyűles örömmel elfogadta es Lázár József elnöknek, Vida Mózes jegyzőt es Sándor Lajost kérte fel, hogy a Benedek-ünnepelyen egyletünket képviselje es egyluknak jelentest az udvözlésre. A mint ertesüluek ezen tanitógyűlessel egybekapcsolt ünnepély f. hó 6 án tartatott meg s minden pontjaban utolerhetetlen sikerrel végződött.

Gyerkes Mihály ismerteti Tomcsányi Jánosnak a „Magyar Pestalozzi" segedszerkeszttőjének egy kezirat gyűjtemény összeállitasara megindított vállalatát, melynek czelja lenne a különféle irott irást is megtanitani a gyermekek, hogy az iskolat elhagyva a kezirast is ugy tudják olvasni, mint a nyomtatást. Köszönettel vette a gyűles, a figyelemnek ezen megjelenendő könyvre való felhivását es felkérte ismertetőt, hogy annak idején adja tudtul az egyletnek.

A jövő gyűles helyéül Miklósfalva allapitatott meg, az idő kitüzése pedig az elnöksege bizatott.

Ezen tárgysorozatban ép ugy, mint eredményeiben gazdag gyűles után Székely Gábor vendegszerető házanal vart a tenitett fehér asztal, hol a kedelyes beszelgetes között tanügyi eletünk jelesoit felköszöntötték.

Szemleló.

Felelet a mehészet és aszalt szilvak ügyét ez tett „nagy kerdésekre."

Ezen lap 27-ik szama „Különfelék" rovatában „200 év előtti Udvarhelyszék" cz. alatt előttem egyentol gy közlemeny jelent meg Udvarhelymegye tiszteletebbi, kerdesekkel megtoldva.

A kérdesek nem kevés gunyolnal hangzanak es a kérdezőskódo ur igen fontoskodva, nagyot mondanak vel eletive teszi azokat, éppen mint „Epreskerti" ur tette az eperfa ültetvenyéke vonatkozó megjegyzeseit e lap ugyanoszámában. Mindketten tini akarnak valakit, mert a mint a szerepelesbol kiveheto, meg tudnak gyozodve, hogy ezekre ily módon lehet előbbre vinni a mehészet- a gyümölcsfa tenyesztes ügyet. Tévednek Urain! ki kell mondjuk, hogy az erzőkö rosz; utesük fájdalmat, de nem haladast szül. A kiket kozemeltek, azok ki nőtlek a veres alól.

Engem nem czint közvetelenül sem a mostani, sem a multkori kérdés, mert mehelem nincsenek, faiskola kezelő nem vagyok, de latom a mehtarlan bánásmódot s nem hagyhatom megjegyzes nélkül.

A 200 év előtti összeraisbol kiragadott egy tetelt a 461-dik lapról es nem 471-dikról a mint irta; a lapszám azonban mellekes most) a t. kérdezőskódo ur s nem tett összehasonlitast a kesöbbi adatokkal, a mi allital az olvaso közönsegnek az erdekelteröl teves vélemeny származhatik. Éppen azert legyen szabad az alabbiakat elöadnom a fenni ert czim alatt e lap 27-dik szamaban közre adott kérdesekkel szemben.

Nem fogadhatom el azon n'ztet, hogy a mehészet „jesztöen" halad visszafele, mert ellenkezőleg áll a dolog, ha az „Udvarhelymegye" Tájékoztató czimü mű vesszük is bizonyitoknak. Nem ugy halladtak a mehészek azzal, hogy az elődeink által üzött gazdasagi ágat hanyatlásnak engedik; nem lehet pálczát törni felettük olyan idő e seménye miatt, a melyben nekik tevolegs szerep nem juhatott azért, mert kesöbben születtek, már pedig ilyen itelete van a kérdezőskódo urnak, mert a mai allapotot a 200 év elottivel állitja szembe, a mi szerint a mai gazdasagnak nincs tekintettel az idő közi eseményekre . . . . . pedig oly tortett a hanyatlás — s ez az oka annak, hogy a mehészetet elhanyagoljuk.

1721-ben a vármegyének volt 2981 mehkas 25—3000 lelekkel szemben s ma van 7747 mehkas 1841-ben 1 lelekkel szemben De mi vétett a két idő közt levő 1844-dik év, a melyből csak 7 mehkas mutathato fel 82,683 lelkek szemben?! (Udvarhm. tort. 550. lap.) Nos, edes kérdezőskódo uram! hol van az Ön kérdezőskódoban a logika? Ha ezelött 57 évvel csak 7 mehkas volt s ma van 7747, ez nem „jesztő hanyatlás," — hanem örvendetes haladásnak mondhatod! Vagy ha ugy kivánja, vetetjük a 200 év eloött haladást is. A 200 mehkas kezeles, gondozás, hasznonyujtas tekintetben sokkal alantabb allott, mint ugyanannyi kés ma okszerü kezeles mellett. A mi a mai, kezneö levö kimutatás szerint számai illeti, annak hitelességét eskü mert merjetenni sem a kérdezőskódo ur, sem én. Hiszen ha csak az idéni szaporodast veszük 7745 alaphoz, — minden kás után csak egy rajt számitva, — de van sokmál ráhomy 1894 kás meh van. De az felöledés számitás csak, mert az alap szám 1891 evi összeraisbol valo lehet. Különben is egy okszerü mehész nem azt kérdezi hány kas van, hanem azt nézi meg, hogy mikepen van vitatva a kezelés, a mikepen van kezelve az ontem mehészettel foglalkozó pap es tanitó szivesen ad es adott utasitást a köznépnek. Vétkezik, ki ezt tagadni mer! A mehi kasok számra hullámzásokat van kötve, ha a mult kél evben rosz idenyek voltak a tavaszokban, igen természetes dolog, ha apadás állott be ez evig az azelőtti évekhez mérve; ez ev pedig, valószinű, nevelni fogja a kasok számát. A ki mehészettel foglalkozik,' az eloit igen hideg vilagos es erdeklő, a melyet mehé létele nagyban függ ugy a nyari, mint a teli időjárás milyenségetől.

En azt mondom, hogy a kik ki vannak tanitva a mehészetben, azoknál „a mag nem hullott kövek közé!" a kik jutatnak kaptak, megerdemeltek.

Es most ugy hiszem átmehetünk a szilvas kérdése is. A gyümölcsfak szaporitásának ügyo, figyelmet erdemlőleg csak az utóbbi évektől van felkarolva s ha ezek a kérdezőskódo ur szerint eltelett ev alatt, nem termik köböl számra a gyümölcsöt, annak nem a faiskola kezelők az okai, hanem a fak (tehat ezeket kell ütni), hogy sokat teremjenek.

Hogy mennyi aszalt szilva van ma? arra fel eletet nem adhatok határozottan, mert erre nem volt senki kivancsi, azert nincs is az összeriva, de hiszem, hogy 2—3000 köböl lehetett a mult öszön. Hol van ez ma? A kinek szüksége volt rá elfogyasztotta a házánál. . . . meg kell tette! ? Ha foldsegje van a kérdezőskódo ur adhatja, azonban nem fizeti ki magát az eladasra valo aszalas. S valószinű, hogy a kérdezőskódo ur nem aszalt mostanában s azert mert bele a kérdesbe. Jó art szálnak 1 krral aszalt szilva után 1 frt 50 krban, a mi nikerül 3 veka nyers szilvából; 1 veka nyers szilvanak a mult evben volt az ára 45—50 kr. Nos, a ki aszalt a mult evben, ha 1 frt 50 kr volna az ára, — de a mi alig lehetett 1 köbön legyen 1 frt 20 krban — mi nyert az aszalásban? Semmit! Ká fizetett. A fajai szilvanak lett, az aszalásnal eltöltött időt es a vásárra szánt napot elvesztette, a mi pedig nyers szilvan való veszteseget jelent (ugy mint pénz értéket tesz ki. A nyers szilvat eladhatjak ma már helyben minden limonádés kocsmáros, az aszali szilvát pedig: piaczon, vámot fizetve róla, nagy faradsagral, kisebb értekben. S most kerdom: miert keresi valaki a 200 ev eloöti kor es a mai nap azott szilva kö köbbi szama köz az aranyt? Szándékszik-e az illetest pedig ajánlani fölöseges, mert az van eleg.

Hiszem, hogy látja minden olvaso ezekből, hogy a fennti ügyben kibocsátott „nem nagy mondások, de nagy kérdesek" hova redukáltatnak.

A mehészek, valamint a faiskola kezelők tudják mi a kötelessegük, tudják, hogy mit kian a törvény es kor szellemo tőlük; s hogy ezen kötelessége es kivánalmaink elegel tegyenek örömmel, lélkesedessel: nem olyan hangon kell őket biztatni a jóra s mepesre, mint a minőt a kérdezőskódo urnál is tapasztaltunk; hanem sokkal szelidebb hangu s tanulságosabb anyagot nyujtani nekik.

Kiss Jakab,
áll. tanitó.

Irodalom.

Regény-gyüjtemény. A „Magyar Hirlap" előfizetői karácsonkor gyönyörű ajándékban reszesülnek. Annyi kötet regenyt kapnak ugyanis teljesen díjalamul, a hany hónapja karácsonig az előfizetők sorozatban vallak. Az ajándeknak első kötetét, mutatványként, mar szélkült tak előfizetőinknek. Az uj erdeti regeny czime: A kiralytigris, szerzője: Bársony István, irodalmunk e kitünő ősege. E regenyt összes előfizetőink megkapták. Julius hó folyamán küldjük szét valamennyi előfizetőinknek karácsoni ajándékul igert regenyek közül a másodikat. A „pallino" esoda. Ugonnan belejő előfizetőink ugy a Bársony István, mint az Abonyi Árpád regenyeit a szemek megkapják. A „Magyar Hirlap" nagynevű es feledhetetlen emlékü alapitójának, Horváth Gyulának a 70-évfordulója alkalmaban, a jeles iró es a magyarosszag, az udvarhelymegye jeles szekely fianak emlékére es emeröje, „Küzdelem a nevért" czimmel erdekes regenyt irt, hogy azzal számara, amelynek kedszámait azok is megkapják, akik időközben fizetnek elő. A „Magyar Hirlap" czimü szépirodalmi illusztralt folyoiratot a Magyar Hirlappal együtt feláron, evnegyedre kilencz korosnaert kapjak az előfizetők. Kedvezmenyes áron, negyedévenkint egy koronáert es ötven fillerért junak egy szerszámot a nemek Franczia Tarsaloghoz es a Repes Gyermekeighoz negyedévenkint egy koronáért. A szerkesztő üzenetek rovatában a Magyar Hirlap minden előfizetőjének keszeggel es ingyen valaszol közérdeku kérdesekre. Előfizetési arak: A „Magyar Hirlap" előfizetési ara félévre 14 korona, negyedévre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban, Budapest, V., Honvéd-utcza 10. szám.

A „Magyar Hirlap"
kiadóhivatala.

Tanügy.

Felvétel a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskolába.

A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola czélja négyéves tanfolyamai alapján felvendékeit ezen kö iparágban elméletileg és gyakorlatilag kepzett iparosokká nevelni; kivalo kedv-zemenyek által lehetővé teszi, hogy a szükö- anyagi viszonyok közöttt elő szegeny ember gyermekei nagyon keves koltseggel, esetleg ingyenesen kaphassa a czélnak megfelelő kepzetteni. A növendekek a fejlettebb köveelmenyeknek megfelelő elmeleti kiképezest és gyakorlati kikepzest az intezeben e czélra berendezett tanműhelyekben ipari szakiskarokról és kepzett művezetőkről nyerik.

Az intezetben együttlakassal (internatussal) öszszekötött közös étkezes (convictus) van szervezve.

Az egyszerű étkezés az közös étkezésbe csak rendes növendekek vetetnek fel.

Az egész évi étkezes (11 hónap) ára, reggeli, ebéd, vacsora 179 korona 52 f, mely összeg egyszerre, vagy havonkint is lefizetheto, demunden esetben felvetetnek olyan növendekek, kik a gymnasium, real, vagy polgari iskola 2 osztályát, avagy elemi népiskola 6 osztályát sikeresen elvegezte es 12 éves koruak. Ezen betöltöttek Székelyudvarhely oszlondjaba nevendek sem iskasdjat, sem tandijat teljességgel nem fizet, sőt a rajzolashoz szükséges ertekes eszközöket is használatra az intézettől díjmentesen kapja.

Szegényorsai tanulók részére több ösztöndijas hely van rendszeresitve, melyi abból áll, hogy az ösztöndijra felvett növendek ingyen lakasban, tanitásban, elelmezésben es ingyenes gyógykezelésben reszesül, ugy hogy a szülő gyermekenek csak ruhajárol es ágyneműről kell hogy gondoskodjék fiy ösztöndijas hely az 1901/902 tanevben 15 fő betöltetni, melyre ezennel pályazat hirdettetik.

Sikeresen olyan szegényorsu, jó magaviseletü tanulók ösztöndijban, kik vagy a vármegyei kisgazdaiskola real, polgari, gymnasium két osztályát vagy az elemi népiskola 6 osztályát elvegezték es minden esetben a 12-ik eletévet betöltötték.

A beljegyzési és felvételi napok az 1901/902 tanevben 15 fő betöltetni, melyre ezennel pályazat hirdettetik.

Sikeresen olyan szegényorsu, jó magaviseletü tanulók ösztöndijban, kik vagy a vármegyei kisgazdaiskola real, polgari, gymnasium két osztályát vagy az elemi népiskola 6 osztályát elvegezték es minden esetben a 12-ik eletévet betöltötték.

A beljegyzési és felvételi napok az 1901/902 tanevben 15 fő betöltetni, melyre ezennel pályazat hirdettetik.

A felvétel napja f. évi augusztus hó 10 ikén a szakiskola felügyelő bizottságának czimezve: Hargita Nandorhoz, a székelyudvarhelyi m. kir. áll kö- es agyagipari szakiskola igazgató tanárához nyujtandók be.

Székely-Udvarhelyi, 1901. julius hóban.

Az igazgatóság.

Különfélék.

Id. Daniel Gábor alapitványa.

Önző es streber korunkban is vannak még igazán humanus, valóban nemes érzelmü emberek. Vargyasi id. Daniel Gábor még ez utóbbiak közül is messze kiemelkedik. Az ő elete maga a humanismus, melynek minden egyes nyomában alulas, jóliet es beke fakad. Ujjaival, tőle szerzettel mondottak es mondjuk varjunk gyönk nagy fianak nemcsak azért, mert nincs itt közintezetünk, testület, melyben mint kezdeményező, alapitó, avagy mint hathatós támogató resz ne vett volna, — hanem azért is, mert a székelyeknek mindig igaz, tantorithatlan barátja es elismerest nem varo jótevője volt s az maradt. Muló dicsőségek helyett mindig szilárd alapokon nyugvó alkotásokat teremtett s ezek vilagitottak fényes multu, hosszu utjan végig. Az ő nagy lelke, nemes szive most is világot gyujt, hogy a szegenység, nyomor sötéljeben biztos megsemmisülés elé nő ő igazi tehetségek: a nep fiai tudományszomjukat kielégithessék es mint valódi tehetségek erevonulásunk s elfogalhassák a jelesek megiltelő melto helyüket, edes magyar hazánk közéletében.

De mindezeknek sokkal ékesebben beszel maga a nagy jötevő: vargyasi id. Daniel Gábor nyug. főispánunk, aki következő sorok közlésére kérte fel a „Székely-Udvarhely" szerkesztőjét:

Felhivás. A kolozsvári uj unitárius kollegium f. év szeptember közepen a tanuló fiatalság részére megnyitják. Igy ez az unitárusokat most fogadó intézmény fog eletbe lépni, ez: a tápintézet. Más felekezeti iskolákban ez már évek óta letesült. Kotsegen kivül meg van az intermatusnak jó ha'asa, amennyiben fejlesszi a kollegiumi es nevelési ügyet, hat a társadalmi ellentétek kiegyenlitésére. De valamint mindennek van árnyoldala, ugy meg van ennek is, kivált nálunk. Es pedig az, hogy megszokott szegényebb iskolaszoljai rendszeri, amely sok szegeny székely fiunak az iskolázási lehetőve tette. Ezt pedig — bár reszben — szazad lehet pótolni, hogy ezeknek tápdijai egészben, vagy reszben bizonyos alaphöl fedeztetnek. Erre más felekezeti iskolákmal vannak is alapok, de nálunk, unitárusokná vajmi ceskely, alig van valamiben. A legegyedül álló Mózes nagy jötevőnk gondcskodott erről a czipő-rendszer alapitásával, de a mellé meg egyéb is kell. Jól tevőink figyelme, reméntem jövőre ez iránt is ki fog terjedni, de addig is kell segitenünk ezen bajon, nehogy ennek elhanyagolása miatt több szegény jóravaló unitárius szekely ifjut az iskolából kizárjunk. Ez öszönözöt engemet arra, hogy már ezen iskolai evben egy szegény udvarhelymegyei jeles szekely tanulót a kolozsvári unitárius kollegiumban a tápdijt — 210 koronát — kifizessem. A melyet mig élek evenként ismételni szándékozom, jelenl annak, hogy valamint fiatalságom óta a szegényebb sorsu tanulókat segitettem szerint elő-mozditani törekedtem, akent cháujon vénségemben is fennlartani. Es ezáltal is tanusitani hazám es a székely-ség, mint ezeknek iránt viselteto változatlan szeretetemet es vallasos iránt buzgóságomat.

Ezen tápdij iránti folyamodások f. év augusztus 25 ig a kolozsvári unitárius kollegium igazgató tanárhoz, kelőleg felszerelve Daniel Gábor tápdij megnevezéssel adandók be. Pályazhatik szegény vagy nagyon csekely birtoku udvarhelymegyei unitárius székely szülők oly fia, ki nemcsak jó magaviseletü, de tanulásában jeles. Előny, ha az illető a székelykeresztúri iskolából a kolozsvárba ohajt menni. Olasztelek, 1901. julius 11.

Daniel Gábor,
unitárius főgondnok.

Biblioteca Universitară "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca
Versiune realizată în cadrul proiectului "Digitizarea publicațiilor periodice din Transilvania - etapa a II-a" POSDRU/89/1.2.3/62511
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Ediția Electronică a Revistei Ardealul, 2011

— **Kinevezés,** A király Lázár Kálmán helybeli kir. aljárásbirót az itteni kir ügyészéhez alügyésznek nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Patakfalvi Ferenczy Ferencz folyó hó 10-én eljegyezte Tecsi Mariskát városunkban.

— **Uj körorvos** A keresztúri járáshoz tartozó etédi közegészségi körben a hónapok elott elfárvozott körorvos helyébe a múlt héten választottak meg az ügyéd. A jegyzőkönyvvezetőnek Dr. Tóth Samu czázoni körorvosban összpontosult, a kit is egyhangulag megválasztottak körorvosukká.

— **Főkapitány szabadságon.** Szombattalvi Lajos rendőrfőkapitány hetí szabadságon van Budapesten ezen idő alatt a főkapitányi teendőket Feleky Pál alkapitány teljesíti.

— **Körjegyzőnek** a bordosi körbe Gaspár Albert eddigi helyettes jegyzőt; jegyzőnek a kőrösfegyi Holmolay József tyukodi lakost, Holmolay Lajos helybeli kir. pénzügyi titkár testvérocsecsét valasztották meg.

— **Közigazgatási bizottságunk** havi rendes ülését e hó 10-én tartotta meg Hollaky Arthur főispán elnöklete alatt. A főispánon kívül megjelentek: Jánosik Sándor dr alispán, Ferenczy Gyula árvaszéki elnök, Kassay Albert dr tb. t.-főorvos, Lázár Ádám gróf főjegyző, mint b. kir. tanfelügyelő, Diemár Károly kir. ügyész, Molnár Lajos kir. p. ü. tanácsos, p. ü. igazgató, Diószeghy Sámuel kir. főmérnök, Zombai József tb. kir. ellátorvos, Ádám Albert tb. főjegyző, Keith Ferencz dr II. aljegyző, Valentsik Ferencz dr, tiszti-főügyesz, Daniel Lajos közgazda, előadó és a bizottság valasztott tagjai közül Jung-Csebe Lajos, Kemény Béla báró, Lázár Sándor, Mezey Ödön dr, Nagy Samu dr és Ugron Ádám. Az előadók havi jelenteseit tudomásul vették. A p. ü. igazgató jelentéseví kapcsolásai Ugron János szóva tette, hogy a közs. pénztárban a megszabadulni nem lehetne-e a birtokossági pénztárak megvizsgálását is a pénzügyi közigazgatás keretébe felvenni. A p. ü. igazgató a bizottsága alatt elhatározták, hogy a feleves jelentésben a p. ü. minisztter figyelmét felhívjuk a bal vezetésra. A fő-mérnök jelentésénél szintén felszólalt Ugron és a Homoród-fürdőre vonuló ut czélszerű járhatatlan voltara hivattozik. Megnyugtató felvilagosítások történtek. A vármegyei utkapcsolat ügyében Ugron Gergely jánosi utbizottsági bizottsági kérvényt kadott alkalmazott perlekvenyes javaslat megtételére. Több községi es magán ügy nyert meg elintézést.

— **Első misék.** Orbán János erdélyi egyházmegyei alapos jó hó 7-en a helybeli plebánia templomban mutatta be első szent mise-áldozatát a Mindenhatóunak. Az ünnepelyes szent mise 10 órakor kezdődött teljes segédletteil. A mandulcori tiszlet Jungl-Csebe Lajos gróf ő ezaja, az alapszolgálatot pedig Süller István szenttamási plébános mondotta. Mise utan a primicians áldást osztott. Az ünnepelyes actus vegeztével az apát vendegszerelo hazahoz vonult a jelenvoltak papsag s az ünnepelt uj pap vendégeinek díszebédet ugyanott. Este pedig az uj mises szülői vártak fel vacsorára a társasagot. — Oláh Dániel szintén erdélyi egyházmegyei áldozó pap e hó 21-en Korondon tartja első szent mise-áldozatát.

— **Homoród-fürdőn** e hó 21-en — mint már jeleztük — a vendéglo nagytermeben a letesitendo telefon es a Székely Daleguyet javara tartozczai egybekötött zaszlaos ünnely. A misor het pontbol all s a dalegyüet az Ugron Gyula Jaugesek Ogat es közremuködik egy szavalatral.

— **Vármegyének törvényhatósági bizottsága** rendkívuli kigyűléset Hollaky Arthur főispan elnoksége alatt e hó 15-ikén tartott. A megjelent bizottsági tagokat dísztermében tartotta meg. A főispánt Torok Albert dr nyug. főispan vezetese alatt küldöttsej hivta a gyűlésbe, hol megelnökseskor eljuttesse fogadtak az arannyag szép szamban megjelent b. tagok. Ezek kiemelkedő megnyitójában a főispán rámutatott a gyűlés összehivásának szükségszerű tárgyara, a 170000 koronás kölcsön felvetelere s mégszólalt az udvozlte a b. tagokat. A jegyzőkönyv vezetésere Lázár Ádám gróf főjegyzőt és a szóbaszó jelentkezők ügyszerint Ugron Albert dr. Tipaldo Ferenczy Gyula és Gyöngyösy hitelesítesere pedig kivetekep bizottsagot küldött ki a közgyűlés. Ezutan a napirend megállapitásnál, a fogjegyzo javaslata erelemben Ugron János orszg. képviselő, ha megfigyelnyi akarja a kormány a kozgyűlés nagy lelkesedésesel, fertlas nyilvsággal indokolta meg indítványát s ajánlta azt elfogadásra. Többek közöt ki kelyelette, hogy a nemzeti parban annak idejen harczolt Pogány Gyula dr. alispan fiatal ügyvéd is indítványt meg ellenfelelnek is megbecsülte erdemeit s most annál inkább tesci ezt a szabadelvű-párt eszmeinek elfogadása után, mert következtes volt es akar lenni mindenha elveihez, s kovetni ajánlatosnak. Magosztalta Fejérvary mukodest s teljes elismeresel honorálta a kormány erdemeinek. Ugron Zoltán es Török Albert dr felszólalasi s Hollaky főispan kijelentesei után a kozgyűles Ugron János indítványát elfogadta es hatarozatlag kimondotta, hogy Fejérvary tesza kétszi honvedelmi minisztert katonai szolgalatanak 50-ik evfordulója alkalmából felirattalag udvozli es ennek megszerkesztesével az alispánt megbizza. A kormányrendeletek soran tudomasul vettek a belügyminisztertanacs szabályrendeletjaszolahfalvi szemenyes jogu gyógyszertár megszüntetesere, valamint a vármegyeházat átalakitasara vonatkozó leiratait. Beck Frigyes báró vezérkari főnök fogadasa alkalmából a felmentt 1901 korona kölcsönt a kormányrendeletek alapból kifizetni hatarozzak. A közös alap terhere ezvilag már felvenni hatarozott 170000 korona kölcsönt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot 4½%-ra, 50 evig evi 8600 korona torlesztesi kezessel a szemelyzetendőleg megszavazta a közgyűles. A bemutatott kölcsönszerződés jóváhagyó záradekkal ellátta. Igazoló választmányi tagnak Koncz Ármin, alandó választmányi tagnak Soó Gábort az közgazdasagügyi bizottsagba Embery Árpád biz. tagokat választotak meg a szabadelvűpárt elhunytával megürült helyekre. Kozma Domokos árvaszéki ülnoknak az összes ülnokok nevében a nyugdij jogosultsag fejlemenyének visszamenolleges kiterjesztesi tagjaban beadott kérését kiadták az alispánnak szóló vélemenyczes végett. Torontalvármegyének a segédgyűlési allasok betöltesere alkotando szabályrendelet iranti atiratát egyszerűen tudomasul vettek. Bekesvármegyének az allami es törvényhatosagi szolgalatban levő tisztviselők feltétlen nyugdijszonosság eletbe leptetese tárgyaban a Miniszterelnok, Belügy- es Pénzügyminisztereknek intezett felirataihoz, hasonlo szellemu felirattal csatlakozik a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyeszervezet igalasa már d. e. fel tizenkettőkor veget ert.

— **A „függetlenségi** es 48-as Kossuth-párt" alakuló gyűlesérol mult szamunkban ugsajtót kötelessegünkhöz kötöjöleg hirt adva, annak a polgari o n k e p z ő h e l y i s é g é b e n való lartashoz szerency megjegyzesi füzünk. Tetuk pedig ezt a k ö z m i v e l ő d e s t *nem* p o l i t i k a t s z o l g á l ó j ó t e k o n y i n t é z m e n y *érintetlensége* czéljabol. Felszólalasunkat, voltak, akik a czel mellozesevel felrémagyarazták és ugy tüntették fel, mintha annak ele a kor nagyérdemű elnoke: Solymossy Endre ellen irányult volna, holott ez nem volt es nem is lehetett szándekunk. A téves es helytelenen megkevert szemben kijelentem ohajtuk, hogy jogos kritikánk megtetelenel kizárólag *az ódvaromló politikától való menteseg:* lebegett elottünk. Hogy pedig az olvaso-teremben is hetekkel előbb politikai czeltalu alárások es nyilatkozatok tényleg történtek, arra hivatkozunk es ugy gondoljuk is, hogy ezekre nem tünk birkivel szemben. Neveket csak azert nem kivánunk felszinre hozni, m rt az ügy teljesen közerdeki es ugy a mint az egykonc nem, az a másknak sem lehet szabad. Hogyan lehetett volna tehát szándekunk es kötelesseg dolt s épen azért fel sem tételezzük, hogy belegyezesével történt volna a szabályalanasag. Azonban, hogy az egylet nagytermeben „politikai gyülesek tartatnak" az alengedelmezett ugyszólamunk! Kiterjedtek azonban ezen kiétel a kőr alapszabályaiban nem fordul elő. *Ez* tehát *teljesen ellenmény dolga s mi a magunkét* nyilvánitottuk. Az e hó 11-én este Solymossy Endre elnök, majd Kassay Gyula alelnök vezetése alatt tartott vastszimmonyi ülesnek pedig lapunk magyarázatát elfogadó hatarozatát authentikusnak nem ismerhejük el, mivel az abban résztvett szivükő majdnem mindnyájan *ér lokelt felek* a megalakult „Kossuth-párt"-nal, vagy pedig az olvasóker helységeiben gyűlésezett szabadelvűek. Ennyit az elfogulatlan tí-zta igazság érdekében szükségesnek tartottunk kijelentni.

— **A marosvásárhelyi községi közigazgatási tanfolyamon** a tegesitő vizsgálatok utan ezen tanfolyamtak meg Az ev elejen beiratkozott 76 hallgató közü 69 allott vizsgára, kik közül 4 kitüntetésel, 39 egyszerűen megfelelt, 26 pedig az ismétlésre, illetve pótvizsgára utasitatott. Ordinarius tanitók a „dilitmetesseg" vizsgatartatak közöt Fisz Károly (Agyagfalva) vármegyénk szülöttje nevét is, mint a ki vármegyénkből ez ebben az esek egyedül nyert az uj jegyző kepesites szerint diplomát.

— **Halálozás.** Egy szorgalmas, köztiszteletben allo gazdasszonyt, a ki szeretett fiai polgari szolgalatanak kezünk meg jelen sorainkban. Tóth Józsefné Bokor Maria életének 60-ik, boldog házasságának 31-ik évebe e hó 7-én rövid szenvedes utan jobbletre szendertult. Temetese iparos polgaritasunk szamos resztvevőjeve e hó 9-en zajlott e napon. Kath szertartas szerint, a sírnál pedig Sándor István gk. esperes mondott meghatóan beszédet es a Székely Dalegylet gyászdalt eneklett. Halalat Tóth József, mint férj, Tóth Samu, mint fia es hároom árva gyermeke sirjak.

— **Népmozgalmi statisztika.** A városi anyakönyvi kerületben (melyhez házasságkötés tekintetében Bethlenfalva es Kadicsfalva is tartozik) az elmult felében kövelkező nepmozgalmi adatok fordultak elő: Elve 38-ta, 60 leány, halva 5 fiu, 2 leány; eg ygyermek 135 születtett. Meghalt 49 férfi (fiu) es 38 nő (leány), összesen 87. Házasságot 31 pár kötött es 5 pár kihirdetes alatt van.

— **Felhivás.** A vármegyei gazdasagi egyesület valasztmányának hatarozatabol tiszletettel felhivom el-ső sorban az egyesület tagjait, illetve az egesz vármegye közönségét, hogy a mennyiben kedvezmenyes áron (darabonkent 20 fillér) az allamtol 3—4 szép gyümölcsfa ezemeteket akarnak kapni, ebbeli szükségleteiket alulirott gazdasagi egyesületi titkarnal f. evi szept. 15-ig, a fajok es darabszam megjelolesével jelentsek be. Székely-Udvarhely, 1901. jul 10. Hlaky Miklós.

— **Az idei hadgyakorlatok.** A 12-ik hadtesthez tartozó ezredek ez évi hadgyakorlata Dees, Szamosujvár es Nasz.d környeken lesz. Augusztus 7-en veszi kezdetet s tart egeszen szeptember 14-ikig. A varosunkban a Honvedsag 82-ik ezred 1-so zaszlaalja szept. 16-ban fog eluzaszni. A tartalekos-ok pedig két reszben fognak bevonulni. Az elso resz aug. 7-tol 19-ig (13 napra), a masodik aug. 29 tol szeptember 14-ig (16 napra).

— **Közgazdasagi hirek.** A foldmuvelesugyi miniszterium a gazdasagi egyletekhez szabaltlatt az ugyszerint, az ujalakulatlan megindittatik. — A foldmuvelesügyi miniszter Gutmann Edo tanyaprost egy Szabolcs-Szatmár-Bereg-megyei tanyaprost felallitasaban 1200 koronával segitheti. — Tanyaprost Szabolcs-Szatmár-Bereg es Ung-megyei kozsegek egy allalok szovetkezeti alapon letesi endő tanyaprost fel-lításahoz a foldmuvelesugyi miniszter utol 40000 korona szabvenczet kenek. — Az orszagos magyar gazdasagi egyesulet a diplomat ad felallitasaval szoknak, kik ipari szükségleteiket hazai gyarakban akarjak beszerzni.

— **Varosunk kepviselőtestülete** ez evi II-ik rendes közgyűlesen a kőrösfegyi Holmolay Lajos, Szakáts Zoltán polgarmester elnöklete alatt igen erdekes es fontos ügyeket felöleltő tárgysorozattal, melyből kiemeljük a kovetkezo hatarozotokat. A belügyminiszterium vezetesevel megkezdett szerzodes alapjan a kodrendeszet es a varos közöt letrejott 300,000 koronas kölcsön ügyletet jóváhagyta. Ellenben a kultusminiszter a városi ösz. fuskola részére kért allamsegélyt nem engedelyezte s igy az tovabbra is adófizető polgarsagunk adózóinak terhen igenyelt. Az iskola javore is az orszagos segitsegben marad, de az uj épület helyének kiszemelesére kikuldott bizottsagot a legközelebbi gyules ele terjesztendő jelen tesletelore hivtak fel. A városhaz ügyere nezve pedig a tanacsnak javaslat elkeszitesere utasitatott, hogy a mar felepitett — a Galter es Kelemen-fele tervezet es kölcsegvetes szerint — elhatároztak. A Borsai-fele retre helyezik a szomszedos telkek megvasarlasa- es kicserelesevel. A landesat m-gszerzik, hogy ez a szomszedos telkekre vonatkozolag a kodrendeszet es a varos közöt letrejott 300,000 koronas kölcsön ügyletet jóváhagyta. Ellenben a kultusminiszter a városi ösz. fuskola részére kért allamsegélyt nem engedelyezte s igy az tovabbra is adófizető polgarsagunk adózóinak terhen igenyelt. Az iskola javore is az orszagos segitsegben marad, de az uj épület helyének kiszemelesére kikuldott bizottsagot a legközelebbi gyules ele terjesztendő jelen tesletelore hivtak fel. A városhaz ügyere nezve pedig a tanacsnak javaslat elkeszitesere utasitatott, hogy a mar felépitett — a Galter es Kelemen-fele tervezet es kölcsegvetes szerint — elhatároztak. A Borsai-fele rét

Gazdák figyelmébe!

Tisztelettel meghívjuk a t. gazdaközönséget, valamint az érdeklődőket a műtrágya gyakorlati használatának bemutatása céljából gyári telepünkön létesitett kisérleti telepnek alkalmilag való megtekintésére.

Brassói Kénsav és Műtrágyagyár.

Előpataki ásványviz főraktár

Székely- Udvarhely.

Alólirott Udvarhelymegye területére átvettem az **előpataki ásványvizek főraktárát.** Ajánlom ezuttal a nagyérdemü közönségnek friss töltésü ásványvizeimet, u. m. borszéki, budai, kászoni, kovásznai (horgászforrás), karlsbadi, Margit, Selters, Salvator, marienbadi, Livia stb. stb. legjutányosabb árban. Minthogy állandóan a felsorolt akkoi nagyobb készletet tartok, a legnagyobb megrendelésnek is azonnal megfelelhetek.

Ez alkalommal van szerencsém füszer-, liszt-festékáru- és fonalraktáromra is a n. é. közönség figyelmét felhívni. Jelszavam: pontos kiszolgálás, jó áru, legjutányosabb árak!

Tisztelettel: **Gál János.**

PAPP ISTVÁN

SZABÓ-ÜZLETE

SZÉKELY-UDVARHELYT. (Alsó-piaczteren.)

Ajánlja a legujabb követelmények szerint berendezett

szabó- és szabászati üzletét.

Mindennemü uri öltönyök mérték szerint, izléssel, divat szerint legpontosabban készittetnek.

Legmodernebb minták.

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER kovács mester

Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u. 74.

Állandó raktárt tart legjobban elkészitett és legkülönbözöbb kivitelü modern

KOCSIKBÓL.

Használt kocsikat becserél, vagy kijavit a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett.

PANAJOTH ✻ ✻ ✻ ALBERT

mülakatos

KERÉKPÁR RAKTÁRA

Székely-Udvarhelyt. Kossuth-u. 44.

Nagy választék: *Kaiser-, Styria-, Regent-* stb. *kerékpárokból.* Legolcsóbb árak. *Az összes felszerelések kaphatók. Lakatos munkák, sirkerítések, villamos csengők, tüzelők* stb. esetleg előnyös részletfizetésre is.

Kerékpárjavitó műhely. Csak szolid kivitel és olcsó ár a jelszavam.

DIADAL sec

legjobb honi pezsgőbor

EBERHARDT ANTAL-tól

BUDAPEST (Promontor.)

Kapható:

minden jobb füszerkereskedésben, étteremben és kávéházban.

Erdelyrészi képviselő: RIEMER K. GUSZTÁV Székely-Udvarhely.

Szám. 2302—901. fszb.

Árverési hirdetmény.

Udvarhely vármegyében, Okland község tulajdonát képező eladásra engedélyezett fatömeg iránti III-ik árverésre határidőül **folyó évi julius hó 18-ika, délelőtt 9 óráját** tüzöm ki Okland községházához.

Eladás tárgyát képezi 633 m³ mü, 986 m³ tüzifára becsült tölgy – illetve 3525 m³ mü, 9589 m³ tüzifára becsült bükkfa készlet. Kikiáltási ár 3392 K, illetve 8974 korona. Bánatpénz 10 százalék.

Az árverési feltételek s a részletes becslések adatai a hivatalos órák alatt a főszolgabirói és a járási erdőgondnoksági hivatalnál megtekinthetők.

H.-Okland, 1901. julius hó 2-án.

Benedek Imre, főszolgabiró.

Sz. 1051—901. kj.

Árverési hirdetmeny.

Közzététetik, hogy Kis-Galambfalva község ökörcsordájában folyó év május hó 14-tól óta 10 drb 5—8 éveskenek látszó bivaltehén fel van fogva, melyt mint gazdátlanok az 1894. évi XII. t.-cz. végrehajtására kiadott 48000 számu földmivelésügyi miniszteri utasitás 107. §-a alapján Kis-Galambfalva községházánál **f évi julius hó 23-án d. u. 3 órakor** a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

Kis-Galambfalva, 1901. julius hó 3-án.

A község elöljárósága.

CZUKRÁSZAT.

Van szerencsém értesiteni a helybeli és vidéki n. é. közönséget, hogy

Székely-Udvarhelyt

a Kossuth-utczában

(Panajoth-féle házban) ujonnan berendezett **czukrászdámban** naponta friss **sütemények,** irós tészta, torta, és csemege-sütemény, finom dobos torta s egyáltalán mindennemü torták és czukrászsütemények kaphatók. **Naponta friss fagylalt 3 féle** Ugyanazon ház udvarán külön épületben is rendeztem be, a hol is naponta kétszer friss péksütemény, u. m.: egyszerü és finom lukszus kifli, zsemle, vekni, buza- és rozskenyér kapható. — Kenyerek sütését rendes helyi árban elvállalom naponta kétszer és pedig délelőtt 8 és 11 órakor. — Ugy a czukrászati, mint a pékü zletemben készült sütemények személyes felügyeletem alatt készittetnek. — Bankettek, keresztelők, esküvők, szóval minden ünnepi alkalmakra és összejövetelekre a legnivesebb igényeket is kielégitő sütemények, torták, fagylaltlal stb. szolgálok.

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva magamat, vagyok

tisztelettel: **Weiss Róza** a czukrászda és pékü zlet tulajdonosa.

PÉKÜZLETET

Párto juk a hazai ipart.

Kézsmárky Ákos

kocsigyártó és nyerges

Székely-Udvarhelyt (szemben a vasuti állomással) ajánlja minden e szakmába vágó s a legkényesebb igényeket is kielégitő munkát, u. m: teljesen uj kocsik és szekerek, nyergek, matrácok, ablakredőnyök, képkeret-aranyozások, padló-fényczések, festések, stb. elkészitését. Javitások olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan és jutányos áron teljesittetnek. Régi kocsikat és szekereket becserélek, esetleg készpénzen megveszek. Mintajegyzéket ingyen és bérmentve küldök. — A nagyérdemü közönség szives hazafias pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Kézsmárky Ákos,

nyerges és kocsigyártó.

Épület- és butorasztalos

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy mindenemmü az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, igy jutányos áron és szolid kivitelben készitek szobá- és konyhaberendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek müvü irószatalaimat, könyv- és irómanyállványaimat.

Községi jegyzői és biroi irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, ideiglenes munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza. (Saját házamban.)

BIRÓ FERENCZ.

BUTOR

Grünwald Albert butorkereskedő **Brassó.** Kapu-u. 47—49. Legnagyobb **butorraktár a Reinhart Fülöp** aradi butorgyáros hirneves készitményei **gyári árakon.**

30 hálószoba 30 ebédlő 50 szalon és több uriszoba barock, renaissance, secessió és önélmet stilben állandóan raktáron vannak.

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben. Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben.

Kezeskedik kitünő minőségért, rendkivüli **olcsó árak mellett.** Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Orgona, zongora és harmónium épitőmüvész

SZÉKELY-UDVARHELYT, Király-utcza 570. szám alatt.

Az igenlisztelt papság, kántor-tanitó és zenekedvelő közönség szives figyelmébe.

Van szerencsém az érdeklődő közönség szives tudomására hozni, hogy Székely-Udvarhelyt

ORGONA-, ZONGORA-, HARMONIUM ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ÉPITŐ ÉS BESZERZŐ ÜZLETET

nyitottam. Hazánk és a külföld legelőkelőbb gyárában szerzett gyakorlati tapasztalataimra hivatkozva, képes vagyok a közönség érdekében bármely árnyu szakvélemény nyujtani a n álam rendelt hangszerek valóban a legjobb, legszolidabb és legujabb módszerek.

Elvállalom orgonák átalakitását, harmoniumok, zongorák javitását, ujra hurozását, bőrözését, hangolását, mérsékelt áru kivitelet.

Orgonák a legujabb legnyomatu és mechanikai önmüködő rendszerrel.

Igen kérem a mélyen tisztelt papságot, a kántor-tanitó és zenekedvelő közönséget, mellőztassék egyetértőleg odahatni, hogy működésemet mielőbb megkezdhessem.

Vagyok és maradok készséges szolgálatiul

CSIOFLEK GYÖRGY,

orgona, zongora és harmonium épitő müvész.

Vidéki megbizások is a leggyorsabban teljesittetnek.

Egyszerü levélbeni megkeresésekre azonnali kimerito tájékozás adatik.

Szolid és felelősség melletti munka.

Építéseket, épitkezéseket és *terrezéseket,* valamint költségelőirányzatokat teljesen szakszerüen és a kor igényeinek megfelelően a legkényesebb izlésnek is megfelelően köz- és magánépületeket teljes beren dezéssel elvállal

Vladár Ferencz

épitő vállalkozó

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza, saját házában.

Jutányos árak.

Templomjavitásokat, oltártervezeteket s minden e szakmába vágó dolgokat pontosan elkészit.

Boreladás.

Kitünő **balavásári** és **vidéki asztali uj borok** 1 hectol.tól 300 hectoliterig hectoliterenként **18** és **19 trért** kaphatók **dr Hersch Jakabnál Balavásáron.**

BARTHA ANDRÁS

czipészmester

SZÉKELY-UDVARHELYT

Kossuth-u. 21.

(Zálogház mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a *Kossuth-u. 21. sz.* (Zálogház melletti) egész ujonnan berendezett **férfi- és női**

KÉSZCZIPŐRAKTÁRÁT és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készit kelló gyorsasággal, tartossággal, pontossággal, *jutányos árak mellett* férfi-, nő- és gyermekczipőket. Sokoldalu tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri.

SZÉKELY SZÖVŐGYÁR.

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy **Székely-Udvarhelyen, a Malom-utczában** (Szabó Ferencz-féle házban) egy **kézmüipari szövőgyárat** letesitettünk és azt a szövészeti ipar legfejlettebb követelményeinek megfelelően ugy rendeztük be, miszerint gyártmányainkkal a legkényesebb igényeket is módunkban vállalunk és házi fonalak szövését gyorsan és olcsó árban teljesitjük. Ajánljuk fül-l elépiteni — Mindennemü a szövészet körébe vágó megrendeléseket nyári férfiruha-szöveteinket a legizlésesebb és változatos mintákban, ugyszintén minden a szakmánkba vágó egyéb czikket, monogramszövéseket stb. elkészitesét.

Tisztelettel: **Rápolti, Kun és Tóth szövőgyára.**

Pártoljuk a hazai ipart!

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1901.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.